

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2, an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

NE ÎNTRECE ȘI — AZIA!..

Că Turcii, cei ca »păgîni« ținuti de noi ar fi niște proști și sălbateci, ne întrec în a învăța omenie pe popoarele vecine lor, cari îi caută cu negoț ca să adune bănișorii lor, — asta o știm acum de mult! Și cu ce le învață mai ales la omenie? Cu o singură armă, foarte primejdioasă și temută în zilele noastre, dacă e luată în mîni de un popor vrednic: cu arma *boicotului!* Știm cum băgară în friguri pe Austria în vremea hărțuelii pentru Bosnia și Herțegovina, cînd corăbiile austriece cu negoț erau prigonite în porturile turcești și cînd mărfurile austriece ajunse cu trenul, nu să afla nimenea să le miște de colo până colo! N'au ajuns să-și măsoare puterea armelor și totuși Austria să dete la țîrg cu Turcii și, ca să scape de boicott-ul lor, le plăti 55 milioane ca despăgubire pentru Bosnia. De nu era la mijloc boicott-ul, de sigur Turcia nu vedea aceste grămezi de aur!

Acum aflăm o nouă veste foarte mult grăitoare, în depărtata *Azia*, cea ținută de noi ca și mai sălbatecă.

Indienii, popor mare, dar tare rămas napoi față de cultura Europeană, să află de îndelungate vremuri sub stăpînire englezăscă.

De-o vreme încoace și indienii încep să-și scuture gîtul sub jugul străin și dau semne că vor să scuture de tot acel jug de pe grumazul lor. În deosebi provincia (țara) cea mai luminată a lor, provincia Bengală, cu vre-o 80 milioane de oameni.

Englezii, văzînd pornirea Bengalienilor, ca să nu le dee

prilegiu a să prea putea înțelege și lucra a pe o mână, au rupt provincia în două și o cîrmuesc din două cetăți deosebite, cu frîne deosebite.

Indienii au băgat de samă năzuința Englezilor de a-i rupe pe ei, ca să nu fie prea puternic trupul de frați laolaltă, asta și tare i-a supărat, și încă și mai tare ia îndîrjit la luptă!

Și știți ce armă au prins ei, ca armă de luptă contra Englezilor? Doar revoluția deschisă? Aș! Nu! Că în revoluție deschisă îi nimicesc teribili soldați englezi! Au pus mîna pe arma *boicotului* și a atentatelor pe ascuns! Căci, și-au zis nedreptății Indieni, Englezii numai după averile noastre umblă printre noi. Ei să ne facă Englezi nu cearcă, că știu că e lucru în zadar, suncul gras al muncii noastre vor să-l aibă numai!

Aici trebuie să-și lovim noi, de vrem ca să ne simțăm! Ei cu mărfurile lor umblă printre noi, *aceste mărfuri ale lor să le lovim prin boicott!*

Și s'au organizat (rînduit prin legături cu bun plan) între sine „sălbatecii” Indieni și au pornit lupta de respingere dela ei, de neprimire mai mult (boicot), a mărfurilor engleze, și au făcut că într'un singur an, *vînzarea engleză să scază cu 90 la sută!* Adecă acolo unde negustorii englezi vindeau printre indieni de 100 coroane în oarecare timp, după începerea boicotării, abia mai vindeau de 10 coroane, iar 90 cor. erau pierdute!

Și Englezii s'au luat de-un

gînd și nu mai știu cum să împace, cu buna ori cu răul, pe Indieni treziți la frăție în contra apăsătorilor și jupuitorilor lor! Și ori cu ce vor cerca, biruința e a celor, cîtă vreme cu frăție vor ținea la olaltă în a boicota pe dușmanii lor politici!

Și cînd gîndești ce nepricepuți și slăbănogi suntem noi Românii din această patrie față de Grecii și »englezii« noștri!, — zău că te doare inima de stă să-ți-se rumpă!

UNELE—ALTELE

Mai multă încredere!

Atragem deosebita luare aminte a cetitorilor noștri asupra articolului ce reproducem la pag. 4 după ziarul „Seara” din București, unde vorbește de nou despre zborul tinerului inginer Vlaicu.

Duhul din acel articol să potrivește și față de viața noastră de obște încolo, nu numai față de ținuta noastră, aici sau în Țară, față de un întreprinzător ca Vlaicu.

In toate ne lipsește același curaj de întreprindere, în toate privințele vedem noi lucrurile așa de negre, cu neîncredere și nici cînd ni-să băga așazicînd în ochi adevărul, că uite ce mult *putem*, și mai ales *mult am putea*, de am avea mai multă *voință* și *mîndrie*, — tot nu ne urnim a păși bărbătește pentru a ne cuceri locul ce ni-să cuvine în mijlocul popoarelor din jurul nostru.

Că de nu ne-ar lipsi această încredere, o, nu numai în ale zburatului prin aer am sta alături cu Francezii, Germanii, Italianii, Americanii, — *ci și în umblarea pe pămînt!*, în care azi, durere, prea ne vedem codași ai tuturor celor mai cutezători, mai voitori și mai curajoși decît noi!

Că doar cine nu cunoaște adevărul, că în lumea de azi și de totdeauna, curajul cîștigă, fricosul să miră hăbăuc de »norocul« acela...

Mai multă încredere în puterile tale, Românule, în toate ale vieții și ale luptei pentru loc de cinste!

„Putregaiu!”

„Unirea” dela Blaj și-a spus și da cuvîntul asupra pașilor pe cari încep să-și facă tot mai cutezători noii șăgîrți ai lui Moldovan Gergely, Brote Eugen, Mangra și nenorocitul Slavici, înfrățiți cu popa Cimpean dela Prigor, binecunoscut lumii.

„Unirea” nu s'a grăbit să-și spună părerea prea iute. A așteptat să vadă bine dezvoltarea lucrurilor și pe urmă să spună cu te-meiu ce spune. Și acum cînd și-o spune, avem bucuria a însemna, că și-o spune tot așa cum noi și alte foi naționaliste cînstite, demult și-au spus'o: osîndind cu toată țaria sufletului pasul acestor vînzători ai luptei noastre naționale!

„Toată lumea românească a rămas zăpăcită și uimită. Cum să poate: Mangra, Slavici, Brote să se înșirue alături de vînzători? — zice „Unirea”. Și răspunde:

„Nu trebuie să ne întrebăum atîta. Răspunsul numai unul poate fi: Putregaiul le-a atins sufletele (ba arginții lui Tisza degetele!), avem de-a face cu oameni bolnavi, nu cu oameni sănătoși!”

Și ca pe atari, pe străbătuți de putregaiu în sufletul lor, îi zugrăvește, sfătuind, bine înțeles, lumea să se ferească a să molipsi de ei!..

Sînge vărsat, pentru tricolor.

— Criminalul măcel dela Țelna. —

— Doi juni români uciși de gendarmi. —

Ziua de Stă-Mărie a fost zi de cumplită jale pentru poporul nostru din comuna Țelna (comitatul Albeide-jos, lângă Ighiu), comună cu peste 1100 Români, — și zi scrisă iarăși cu pete roșii de sînge în istoria gendarmeriei din țara noastră.

Două vieți tinere românești au fost stîlnse, înecate în sînge, cu o sălbătăcie rară, și fără a fi săvîrșit nimic ce ar îndreptăți nici pe cel mai sălbatec gendarm a lua omului nici chiar libertatea, decum viața!

Iată înflorătoarea întîmplare, așa cum s'a scris ea atunci îndată dela fața locului, ziarului Tribuna.

„Două vieți tinere și cîțiva răniți au căzut jertfă glonțelor și baionetelor jandarmerești!

Revoltătorul măcel s'a întîmplat Duminică în 28 August st. n. după prînz, pe la oarele 5.

Jandarmeria — care deja de mult desbracă pe tineri și fete de brinele tricolore, — a aflat de bine ca Duminică pe când ieșiau oamenii din biserică, să-i aștepte la ușa cimiterului și să-i descingă pe toți cîți au îndrăznit a încinge tricolorul!

Iar după prinz s'au dus jandarmii la birt, unde își petreceau feciorii, și au început din nou slujba pe a smulge cingătorile.

Un tînăr nu a voit să-și dea briful sub cuvînt că el l-a cumpărat, și nu îl dă.

Jandarmii au întors patul puștii să-l lovească în piept. Tinerii văzîndu-se în primejdie au prins de puști ca să-și apere viața. Atunci au recurs jandarmii la o viclenie: au luat-o la fugă, ca astfel să creadă tinerii că jandarmii fug de frica lor, și așa, încurajați fiind, feciorii să alerge după ei, ca așa să aibă cel mai bun privilegiu de a să întoarcă îndărăt asupra „răsculaților” și fără de frică să-i măcelărească!

Planul a reușit anume: Au fugit jandarmii 100—200 de pași, apoi întorcîndu-se, au început a-și descărca puștile, *culcînd la pămînt pe nefericitul tînăr Ioan Bîrz, care pe loc a căzut fiind lovit de un glonț în cap!* Glonțul i-a străbătut prin frunte deasupra ochiului drept și i-a sburat creierii ieșind prin ceafă! Bîrz a fost dus la curtea erariaă.

Văzînd ceialaltă flăcăi aceasta, au luat-o la fugă, care încotro a putut scăpa!

Și aci să începe apoi povestea și mai păcătoasă!

Jandarmii au zărit pe un fecior, care aleargă și el spre casă îngrozit de ceace să petrecuse. Văzînd ei că el a intrat în o casă, — casa părintească a lui — s'au îndreptat într'acolo. El văzîndu-i că îl urmăresc, scăpînd prin fereastra dinspre grădină, a luat-o la fugă trecînd gardurile oamenilor, peste drum, de acolo iarăși în alte grădini și apoi iarăși la fugă.

Văzînd că jandarmii sunt aproape să-l ajungă, și ne-mai putînd alerga, a intrat în casa unui om crezînd că va scăpa cu viață. Ne aflînd decît pe o nevastă cu un băiat în brațe umblînd prin curte, a intrat în grabă în casă, încuiînd ușa căsiii. Îndată au sosit și jandarmii după care s'au auzit niște detunături în ușa și ușa a sărit zdrobită, lăsînd pradă pe tinerul Lazăr Tat furiei jandarmilor.

Din uliță s'a auzit o zbie-rătură groaznică în casă, și numai decît s'au ivit jandarmii, trăgîndu-i trupul mutilat peste cîteva trepte, apoi punîndu-l pe o tradă l'au dus la curtea erarială, lîngă cealaltă jertfă, unde între cele mai groaznice chinuri s'au sfîrșit alături de tovarășul său!

Cercetările decurg, precum și arestările Oamenilor sunt la culmea desnădejdiei!

E feroasă această poveste a sălbătăciei dela Telnă. E o pagină din cele mai revoltătoare din istoria suferințelor noastre naționale și a felului ticălos, cum suntem dați pradă pe mîna unor oameni înarmați cu toată ura și sălbăcia contra noastră! Și în loc ca a doua zi acei doi gendarmi să fi fost zvîrliți în temniță, — încă tot ei prind zeci de alți oameni din comună și-i arestează, și-i arată ca răzvrătiți și judecătoria tot pe bieții oameni o să-i lovească pe adevărații tulburători ai păcii comune!

Și astfel de zile sălbatice, îți vine o seamă de brotăcei să-ți cînte în urechi cîntece de „pace”, că doar guvernul cel de acum ne vrea groaznic „binele”, numai să vrem să-l primim!...

Puterea boicott-ului

Decînd Grecii să prind cu Turcii, certîndu-se pentru stăpînirea asupra insulei Creta, — Turcii boicotează negoțul grecesc din Turcia și negustorii greci au uriașe pierderi, încît nu mai știu ce să facă! Multime mare din ei au luat lumina în cap și au părăsit comunele și orașele turcești, ne-mai putînd suferi pagubele cele grele. Că altfel pe acolo Grecii au în mână negoțul, ca pe la noi Jidovii. Cit e Turcia, Bulgaria, Sîrbia și chiar România, abia te poți învîrta de negustori greci, cari sunt mari meșteri ai negoțului și prin acesta își țin neamul la avere și putere!

Că ce lovitură le știu da cumiții Turci atunci cînd îi lovesc cu boicott, — să vede din faptul, că guvernul grecesc a înaintat zilele astea o cerere către guvernul turcesc, să despăgubească din vistieria statului pe negustorii greci pentru pagubele cele mari ce le sufăr în Turcia, pe urma boicottului! Că, zic Grecii sfătoși, guvernul n'ar trebui să lase pe Turci să boicoteze pe negustorii greci.

Și știți cîtă despăgubire cer? *Douăzeci de milioane de franci*, numai pentru pagubele ce le-au avut acei negustori în cei din urmă vre-o doi ani!

Atît de mare e puterea boicott-ului și așa de tare doare ea, acolo unde un popor vrednic ia în mână aceasta arma față de vrășmașii săi naționali și politici!

Oaspeți aleși în Sibiiu.

Din Sibiiu să scrie: Simbăta trecută doamna Maria General Poenariu, dama de onoare a Majestății Sale Reginei Elisabeta a României cu soțul dînzei, dl General Poenariu din armata României, apoi dl și dna Filittis și încă două dame dela Curtea română din Sinaia, au sosit în Sibiiu, ca să vadă și să facă o vizită doamnei Emilia Dr. Rațiu soția văduvită a fostului președinte al partidului național Dr. I. Rațiu, și ficei sale, d-șoarei

Felicia. Cu acest privilegiu Majestatea Sa Regina a trimis doamnei Dr. Rațiu, prin doamna Poienariu, fotografia Sa cu următoarea dedicație: „Iubirea inimilor este lanțul, care mă ține pe pămînt”. Această vorbă aleasă arată iubirea, ce Majestatea Sa are pentru doamna Dr. Rațiu.

La 5 oare după amiază aleșii oaspeți, însoțiți de dna Rațiu și ficele sale, dna Emilia Dr. Rusu și d-șoara Felicia, au făcut o vizită l. P. S. S. Mitropolitului Ioan Mețianu, la care au fost de față și Episcopii Ignatie Pap și Dr. Miron E. Cistea. După vizită, conduși de P. S. Sa Episcopul Caransebeșului Miron Cristea, numiții oaspeți au cercetat catedrala, de care au rămas încîntați. Duminică dimineața au plecat apoi cu automobilul împodobit de flori spre Sinaia.

Liber.

Domnul Constantin Savu, redactor la „Tribuna”, închis pe timp de 5 luni și jumătate pentru „crima” de a fi lăsat să se publice în foaie un articol ce n'a fost pe placul domnului procuror, — a fost pus în 4 Sept. n. pe picior liber din arestul dela Seghedin, după ce a suferit greul aceluși arest, despărțit atîta timp de familia dsale cinstită și numeroasă.

Dl Savu ne vestește liberarea dsale cu următoarele cuvinte mișcătoare:

„Azi după 5 luni și jumătate de robie, am fost pus în libertate.

„O bucurie nespasă mă cuprinde în această clipă, că am ajuns să-mi pot vedea familia și să-mi iau iarăși locul în șirul micilor luptători ai neamului românesc”.

Const. Savu.

Că ești mic sau mare luptător, iubite frate, nu suntem chemați a judeca noi. Va judeca-o nepărtinitoarea istorie, care va ști da fiecărui locul său după partea ce-a avut în grelele și migăloasele noastre lupte naționale.

Noi ne bucurăm că ai scăpat sănătos trupește și sufletește, și fii binevenit în mijlocul celor ce te iubesc.

Urmările alegerilor.

În contra acelor Români, cari s'au purtat bravi și cu omenie la alegerile trecute, prigonirile curg gîrlă și acum. De asta nici nu ne mai mirăm, cunoscînd sufletul negru ce să sălășluește în dușmanii ori-cărui avînt al poporului nostru.

Ne miră înse vestea de mai jos, care ne arată, că duhul urei și-ar fi vîrînd ghiara sa până și la armată, întervenind pe la ministrul de honvezi și de războiu, ca să sufocare ori-ce arătare a sufletului românesc la soldați!

Să scrie de pildă din Sibiiu, că un ofițer român, care fusese comandat la alegerile din Arpaș, a fost pedepsit la 30 zile arest de odae și strămutat în Nordul Ungariei, la

Loșonț, pentru că a cutezat să strige după alegerea dela Arpaș unde fusese de față: „trăiască Vajda!” și i-a întins deputatului român mîna! Ce păcat Doamne!

Pertractarea petițiilor înaintate contra alegerilor.

Înalta Curie reg. din Pesta a pus zi de pertractare a petițiilor (recursurilor) ce s'au înaintat la ea contra alegerilor de deputați din vre-o 50 de cercuri.

Fiindcă și Românii au atacat cu recurs trei alegeri unde corupțiunea și volnicia a fost mai obrăznică, — iacă ce zile a statorit Curia pentru pertractarea acestor recursuri:

Recursul dat contra alegerii dela Ighiu, va fi luat în pertractare în 24 Ianuarie 1911, cel dat contra alegerii dela *Vințul-de jos* în 14 Februarie, și cel contra alegerii dela *Orăștie* în 21 Februarie.

Tînguirea plătitorului de dare...

O, Doamne, cum voi începe,
Stau și nu mă pot pricepe,
Că din Mare până 'n Tisa
Tot Românul plînsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
Prin atîta strîmbătate!
Frunză verde de cicoare
Mai fă, Doamne, vr'o schimbare,
C'a crescut darea prea mare,
Și cînd n'am bani s'o plătesc
Cu jucății mă 'ntîlnesc,
Jucuțu hainele 'mi strînge
Copii și nevasta-'mi plînge!
Pentru-un zlot dare rămasă
Imi ia tot ce am prin casă!
Noi facem poduri, șosele,
Pentru-că mergem pe ele
Tot noi dăm vămile grele.
Noi lucrăm fără 'nctare,
Tot noi n'avem de mîncare
La bătae cînd ne chiamă,
Noi dăm feciorii cătană
Ca pe „Domni” să ni-i păzească
Grele legi să ne croiască!
Și din cîte date dăm
Noi nimic nu căpătăm,
Făr' slujbași cu capu mare
Cari strigă: „Maghiariz urei”,
Și de-i cu gura mai re
Strigă tot „terem-te-te!”

George Mihu,
m. cojocar în Orăștie.

„Agenții români ai guvernului unguresc”.

Sub acest titlu ziarul „Seara” din București, scrie în numărul său dela 3 Sept. un articol care zugrăvește foarte drept purtarea trifoiului Mangra-Brote Slavici, expunîndu-i disprețului obștei neamului.

Ziarul „Secolul” din București îi zbieciuie și el și scoate cu plăcere la iveală, că pîn' acum nu s'a aflat nimeni între oamenii de seamă a Românilor, care să se mîrtusească a ținea cu acești rătăciți.

De Mangra și Brote, nici o mirare, dar de Slavici ție și jale să-l vezi la atîta decădere, ca să fie tractat și el în acest fel de ziarele luminate naționale!

Iar în „Tribuna“ dela 2 Sept. n. dl Oct. Goga scrie un minunat articol „Drumeți întirziați“ asupra acestor nenorociți cari își necinstesc așa urit bătrînețele.

Mangra huiduit de nou.

Săptămîna trecută vicarul Mangra aflîndu-se în Sibiu, la ceva șe dințe oficioase, s'a dus într'o seară la marele hotel „Împăratul-Românilor“ și s'a pus la o masă cu încă 3 domni cunoscuți lui. La altă masă să aflau vre-o 10 tineri români vrednici, cari cum au văzut pe re-negatul că să așează aici, au început a-l huidui, a-l ocări, a-l bat-jocuri și a-l provoca să iasă afară din hotel, că nu-i vrednic să stea în rînd nici pe-aproape cu Românii cinstiți!

Nenorocitul vicar s'a sculat și a plecat să iasă, neînsoțit nici de cei cu cari șezuse la masă, iar tinerimea l'a urmărit huiduindu-l pînă a ieși pe poarta hotelului, și scuiplînd în urma lui.

Dar nu să prinde nimic de el. E mult mai stricat decît să-i pese. Răspunde în Budapești Hirlap că astea pe el nu-l abat dela calea lui, că doar el nici n'a fost vre-o dată conducător politic român, numai cînd comitetul național a fost închis pentru Memorand, el le-a venit în ajutor și-a umblat pentru ei ca să-i scape din temniță...

Cită nerușinare și cinism greșol

Discursul dlui Dr. Mihiu.

Vorbirea cu care dl Dr. Mihiu a deschis adunarea Societății de teatru la Reghin, n'a scăpat din luarea aminte a lumii cugetătoare românești și toate zările dela noi și din Țară, să opresc la această vorbire și laudă frumos rînduita gîndire din ea.

În „Neamul Românesc“, dela București, dl prof. universitar N. Iorga, vorbind de acest discurs zice:

»Prin graiul d-lui I. Mihiu, care cuprinde în puține cuvinte ceea ce suntem datori să mărturisim oricînd înaintea oricărui, ca să putem să virși cîndva împoriva tuturor, cea mai nouă glosă spune: Români simtem, românește să vorbim, în marginile largi ale tuturor drepturilor noastre, naționale, istorice, culturale și cetățenești, să deschidem drumul nostru osîbil, drept la țînță! Ne învață să cerem o îndreptățire, fiindcă avem un drept, să căutăm un viitor, fiindcă am avut un trecut!»

Iar în „Tribuna“ dela 6 Sept. dl H. Chendi revenînd asupra adunării dela Reghin, scrie:

Cetînd mai întîi discursul dlui Mihiu, în forma accia curată literară, cum nu se prea obișnuște la noi și cu fondul acela puternic de idei, ce se înșiră limpede pînă la sfîrșit, ajungem să ni-să pară, că pe cerul vieții noastre de obște a răsărit un om întreg! Avem așa de puțini oameni de seamă și cu vederi mai largi în cele culturale, încît intrarea atît de lucrătoare a dlui Mihiu în rîndurile luptătorilor, e o în-

templare însemnată, și pentru mulți o surprindere plăcută. Căci este o bucurie să vezi în sfîrșit circulînd un capital moral și intelectual atît de mare, smuls de curentul, care-l cerea din liniștea lui patriarhată dela Vinerea.

Place acest discurs prin acuratețea gîndirei și prin puterea de convingere ce o are. Încălzește acest discurs prin căldura simțămîntelor naționale date pe față cu toată finețea omului superior. Interesant este și prin caracterul informativ, privitor la planurile de viitor ale Societății și la temeiul pe care do-rește s'o așeze, și sunt încredințat că a reușit a uni astfel la un loc dorințele tuturor cu realitatea materială. Dar însemnatatea adevărată a discursului trebuie căutată în partea ce o are despre cultură și chemarea ei la noi. Căci prin felul cum lămurește cele patru mari însușiri pe cari să pot răzîma nădejtile unui popor și lucrările conducătorilor, și prin chipul cum schițează ideala viitor, dl Mihiu se arată ca un bărbat cu o aleasă cultură teoretică și la nivelul trebuințelor noastre sufletești mai înaintate!

O inimă românească de felul vechi generații, dar încolo un spirit modern și vioi în întocmirea gospodăriei culturale, cum este dl Mihiu, e desigur o ivire fericită pentru stările de astăzi și trebuie adînc prețuită, căci ea înseamnă ivirea unui razim puternic și a unui far luminos în mijlocul atîtor orbecări fără rost!

Suflete cinstite!

Jocul miresei pentru Brad în America.

Sufletele bune și cinstite, își aduc aminte de datorința lor către neam, către frații lipsiți, și aud glasul chemător al Culturii române mult prigonițe, care luptă aici luptă grea contra Culturilor streine care vreau s'o copleșească, — și de a-eea îi trimit ajutorul lor după patință Culturii române, ca să poată cu atît mai ușor răzbi în greaua sa luptă.

Astfel de suflet b ne-înțelegător să sălășluște în fratele nostru din America Petru S. Opincariu, de fel din Sebeșul-săsesc, care la 9 Iulie a acestui an, s'a cununat în orașul Jounstovyn, din statul Ohio (America-de-Nord) cu dșoara Maria Străjan, de fel din Vingard. La nunta sa cinstitul mire și cinstiții nuntași, printre cari inimosul nostru frate S. Lupșe din Girard, — și-au adus aminte de bunul obicei al jocului miresei în scop cultural, și-au jucat și ei pe fericita mireasă în scopul de-a ajuta gimnaziul din Brad în năzuința sa spre întregire, și au adunat 50 cor., pe cari ni-e-au trimis nouă pentru cuitare în foaie. Noi am trimis suma la locul său.

Dzeu dee noroc și spor în toate drag lor nostri frați americani, cari în acest chip și-au arătat buna lor inimă pentru Cultura română dela noi!

Glasul urei sălbatece.

Răutățile unui scriitor ungar despre noi.

Un scriitor ungar, Tamási Jenő, spune că a umblat și el printre Români, prin popor, vezi dta, și cele ce le-a văzut el în această călătorie a sa, le descrie în foaia „Magyarország“ în următorul chip, care arată măsura de ură și despreț ce

o poartă în sufte: acești oameni pentru poporul român! Pentru-că altfel n'ar putea scrie încornorări de acestea:

»Ei, bieții, — zice patriotul cu mustețile unse cu un ură și scuturîndu-și perciunii — locuiesc în clădiri de lemn, cari să clatină, cu coperișele într'o parte, avînd forma cotețelor. Grinzile, unele mincate de cari, strălucesc în întunecul nopții cu lumina lor vineție-roșietică, asemenea flăcărilor înspăimîntătoare de de-asupra comorilor. Chiar și caprele abia pot intra pe ușa înaltă de un metru, plecîndu-și gîtul cu coarnele înaintea Oamenii, pentru a putea pătrunde în casă, să tirăsc pe brînci (!!!). Ei trădesc viața cea mai animalică de pe fața pămîntului!

De lucru își văd numai cînd li-să isprăvește făina de cucuruz și ceapa, sau cînd li-să rup opincile!»

Vorbînd apoi perciunatul despre poveștile noastre, spune, că acelea strică viața poporului, deoarece-ce în-deamnă pe muți feciori, ca să fure fețele dela părinți. Nu-i plac cocoșatului Jenő nici ospetele noastre, cu zgomotul de cimpoi și cu chiuiturile flăcăilor. Preoții, cari slujesc la altarul bsericilor noastre, spune că sunt „trădători de patrie, buni de spîzurat!“

Acesta e miezul scriselor acestui călător patriot printre Români. Apoi dacă atît e tot ce a văzut el la poporul nostru, ochelari de fiere și de venin a avut spurcatul jidov cînd a privit poporul românesc! Și venin și fiere a avut în călămara de pe masa sa, și cu acela și-a scris articolul ticălos!

E drept că avem și sate sărace, chiar multe, și că pe la capătul satului să află colibi de țigani sau de cerșitori, ce pot fi așa cum le descrie veninosul Jenő, dar a face tu din asta regulă și a spune că peste tot Români în astfel de locuințe își tirăsc proasta lor viață, — asta e o răutate, ba o nemernicie! Prin asta vrei să-ți protestezi oamenii, ca să nici nu vree să stea serios de vorbă cu acest popor, doar e încă un popor pe jumătate în sălbatec! Ca să-l mai iei și pe asta samă!

E adevărat că nu suntem dintre popoarele bogate, ci mai lipiți pămîntului decît zburători pe sus peste el. Dar ce gîndești, jupîne Jenő, cine e de vină la asta? Oare nu moșii cu perciuni și fără perciuni, dar totuși cu pînteni, ai „Mărilor-Voastre“, care făcîndu-și sieși cele mai neomenoase legi, au stors prin veacuri și măduva din oasele acestui popor, iar nepoții acelor moși buni ai vostri, purtătorii de azi ai conducerii țării, o storc în alt fel, prin risipă criminală din averea țării, risipă acoperită din dări grele, trase de pe același popor, vînzîndu-i une-ori și mălaiul de pe masă și amărîta aceea de capră de care vorbești, numai ca ei să aibă în ce-și răsfăța „trebuințele“ de stat

Cum brumă să-și poată zidi acești oameni case de cărămidă macar, dacă voi le puneți întru asta fel de fel de pedeci înaintării, ba în seși zidirii de case, și nu lăsați să se zidească nici un coteț ca acela, care tot nu-i vrednic 10 zloti, pînă nu să îndură „măria sa solgăbirăul“ să ostenească la fața locului, pentru 25—30 de florini, ca să-i dee „îngăduință de a zidi!“ . Noi, jupăno, nu suntem de vină, că suntem săraci. Vina e a voastră și numai a voastră. Că roada după toată truda noastră trebuie să vi-o turnăm

în punga voastră cea fără fund, pe care apoi nu o folosiți pentru a ne ridica din întunecime și din sărăcie, nici pentru a ne ușura viața! Dinpotrivă! Și cînd, peste asta, ne mai și huliti că suntem săraci, — apoi dați dovadă tare, că glasul urei sălbatece vorbește din voi!

Din străinătate.

Încăerare între Grecia și Turcia.

Între Turcia și Grecia era pe-aci pe-aci să se întîmple o singeroasă încăerare. Și s'ar fi și întîmplat, dacă nu întreveneau puterile celorlalte ale Europei, care au un fel de tutorat peste inzulă Creta, pentru care e cearta între Turcia și Grecia. Creta e locuită aproape toată de Greci, dar să ține de Turcia. Are însă și oare-cari legături cu Grecia. Grecia ar vrea s'o lege de tot de sine și s'o rupă de către Turcia. Asta nu să lasă. De aci vecînică hîrăială. Firesc ar fi, ca Creta să fie a Greciei, dacă e locuită de același neam!

De curînd făcîndu-să alegerea de deputați pentru Adunarea Națională a națiunii grecești, Grecii din Creta au ales și ei 5 deputați cari să meargă pentru ei în Grecia să iee parte la Marele Sfat al Neamului lor. Turcii nu să invoesc la asta, că asta ar fi dovadă că ei să țin de Grecia, dacă iau parte cu deputați la adunările mari politice grecești.

De aci neînțelegerile, cari erau să-i ducă la războiu, dar au pășit între ei puterile mari și i-au stîmpărat.

Corabie arsă pe mare.

— Din grozăviile umblării pe ape. —

Nimic mai groaznic, decît un foc uriaș în largul mării, unde nu vezi ființă de om! Pînă unde străbate ochiul e numai apă, iar în mijlocul acestei lumi de ape, o corabie în flăcări! Și jur-împrejur nimic, doar izbiri de valuri, țipete de oameni și trozniri de birne aprinse.

Nu e însă și atît de primejdios un foc în largul mării, pe cît de măreț și înspăimîntător el! Pentru-că știința a ajutat și aici, și azi în clipa primejdiei n'ai decît să telegrafiezi în largul mării și intrucît să afla încă vre-o corabie cît de cît pe-aproape, aceea cu siguranță primește semnalul de alarmă și-ți fuge în ajutor. În chipul acesta au fost scăpați și cei 16 matrozi ai vaporului englez „Vestpoint“, pe cari i-a mîntuit din ghiarele morții corabia „Devonian“. Focul pe „Vestpoint“ a durat o săptămîna, și cei 16 matrozi (oameni de slujbă pe corabie), după-ce au văzut că nu pot stînge ei focul, — s'au coborît în luntrițele de mîntuire cari să află la fiecare corabie, și apoi tot timpul mai departe l'au petrecut rătăcind pe valuri în jurul corăbiei ce ardea-ardea, — pînă ce a venit corabia mîntuitoare, care aflase de nenorocirea soaței sale, prin telegrafia fără drot.

VLAICU

Asupra izbîndei frumoase a tinerului inginer Aurel Vlaicu, mai aflăm prin ziarele din București următoarele amănunte, aprecieri și planuri frumoase de viitor.

„L'Independance Roumaine“ ziar francez cu mare vază și bine îngrijit, — scrie după zborul dlui Vlaicu:

„Francezii au astăzi 300 de mașini cu cari s'au făcut zboruri, și 185 de zburători probați, dintre cari 42 de inși au zburat mai mult de o oră fără a să cobori. Nu se mai știe decât de patru germani, cinci englezi, șase americani și vre-o doisprezece în restul lumii.

În Răsărit nu este nici un zburător, decât unul singur, în România! Dar România poate fi mîndră că are un *zburător de mîna întii*, am putea zice: un *zburător deplin*, care însuși iscodește mașina, o probează însuși și dovedește cu atît mai mare curaj, cu cît să avîntă în lumi necunoscute. *E inginerul Vlaicu!*

Unii ziaristi i-au făcut multă nedreptate dlui Vlaicu. Revenind zi de zi asupra unor zboruri pe cari ei le înfățișau drept probe neizbutite, de vreme ce nu era decât niște simple încercări, acești ziaristi au reușit să răspîndească un simț de îndoială. Sufletul mulțimii e tot atît de răutăcios față cu tot ce i-să pare o nereușită, pe cît de ușor s'aprinde de nădejdi mărite după triumf.

Alți, o ceată aleasă, au avut *încredere!* Din norocire, erau dintre cei mai fruntași și *chemati* a judeca o întreprindere științifică: generali, directori ai căilor ferate, ingineri! Cu încredere și răbdare neobosită au venit și revenit pe cîmpul de manevre cerești, și credința lor în valoare unei invenții românești a fost răsplătită, cum a fost și munca și geniul dlui Vlaicu! După un prim zbor, a făcut un drum care oriunde ar fi oștigat autorului lui glorie neperitoare: *30 km. în 14 minute* la o înălțime de *150 m.* Și, repetăm, aici nu e vorbă de un simplu pilot, de un ziler al zborului, ci de-un creator.

Dl Vlaicu anunță că în rîndul viitor să va urca la *500 m.* înălțime: *quo non ascendam?..*

Astăzi avem supraoameni... Cui s'ar putea da mai multă dreptate această numire decât îndrăzneților zburători cari, stăpîni pe gîndirea lor îndrumătoare, plutesc deasupra restului omenirii legate de pămînt?

Dl Vlaicu este unul dintre acești supraoameni și unul de mîna întii! Să fim mîndri și fericiți că e al nostru!

*

Ziarul „Seara“ edat la „Minerva“, revenind asupra zborului, în un articol în fruntea numărului său dela 31 August, scrie printre altele:

„Vlaicu a zburat!“

„Mai toate ziarele dau acest strigăt de bucurie.

În el simțim însă parcă și manifestarea unei uimiri. «Vlaicu a zburat!» sună ca și cum nimeni nu se aștepta să vadă născînd printre Români un om în stare să ia parte la marea luptă a invențiilor tehnice!

Reapare, cum se vede, în toate clipele însemnate ale arătării geniului național, dovada neîncrederei în puterile noastre, în valoarea intelectuală (înțelegătoare) a Românului.

Faptul nu ne miră de loc. Ne-am obicinuit cu aceasta ținută a publicului și chiar a autorităților superioare dela noi, față de Românii muncitori, talentați și înzestrați cu acel dar dzeesc al invențiunei.

Dar dacă faptul nu ne miră, el trebuie totuși să ne întristeze, de oarece nu poate fi pedecă mai mare pentru dezvoltarea unui popor, pe toate terenurile muncii omenești, ca *neîncrederea* în propriile sale puteri, în inteligența și în talentul fiilor săi.

Dar dacă mai poate fi îngăduit mulțimii să păstreze încă credința că numai «Neamțului» îi este dat să umble cu mașinele, lumei culte nu-i mai este iertat să păstreze o cît de mică îndoială asupra vredniciei Românului de a lua parte la întreaga mișcare culturală, alături de popoarele civilizate.

Și fiindcă este vorba de inginerul Vlaicu, să ne oprim puțin asupra împrejurărilor în care acest vrednic fiu al neamului nostru, a atins strălucita sa izbîndă.

Sunt azi în țara noastră trei bărbați cari s'au aruncat cu încredere pe ani de muncă și de cercetări în zbor, sunt inginerul Vlaicu, locotenentul Goliescu și d. Brumărescu.

Citești trei fiind însă fără avere și nevoiți să aștepte ajutorul altora, pentru a-și face mașinile, au cerut, se înțelege, în primul loc ajutor la guvern.

Guvernul, i a dat unuia puțința de a-și construi mașina la Arsenalul armatei; altuia, o sumă de bani; iar celui d'al treilea... nimic.

Inginerul Vlaicu face probe de mai mult timp cu mașina dsale, dar cu cît înaintau probele cu atîta scădeau încurajările și i-se tăiau ajutoarele oficiale. De două luni d. ministru al lucrurilor publice n'a vrut să-i mai dea neînsemnatul ajutor de 300 lei lunar ce-i da. Tînărul inginer era, pe de altă parte, neîncetat înștiințat, că nu i se va mai repara nici o stricăciune ce s'ar mai face la mașină.

Căci lumea oficioasă a luat neîndemnarea zburătorului, drept dovadă că mașina ar fi rea.

Dar Vlaicu s'a urcat acum la 150 de metri și a făcut un zbor strălucit. A străbătut aerul cu același zbor sigur, lin și impunător, cu care am văzut zburînd în primăvară la hipodrom pe Blériot, cel laudat de-o lume.

Cu zborul lui Vlaicu intrăm și noi în marea luptă pentru cucerirea aerului. Vlaicu ne-a dat mîndria de a vedea și geniul românesc luînd parte la marea luptă în care numai foarte puține neamuri s'au putut prinde până azi!

Stăm alături cu Francezii, cu Germanii, cu Italianii și cu Americanii!

Țara întreagă trebuie să-i fie recunoscătoare tînărului inginer!

Să-i mulțumim, că învingînd în lupta cea mai cutezată pe care a încercat-o omenirea doritoare să-și supue puterile naturei, ne învață

pe toți să avem încredere în inteligența, în talentul, în puterea de descoperire a Românului.

*

Altă zi de izbîndă!

Ziarele de Marți ne aduc știrea unei noi izbîndi:

Duminecă după amiaz s'au pus la București să zboare *trei* inși cu mașinile lor: doi Români și un Francez: Vlaicu, Prințul Bibescu și Francezul Molla. Lume multă pe cîmpul Cotrocenilor.

La ora 5 d. a. mașina dlui Vlaicu e scoasă și stăpînul ei, care vădit voios și încrezător s'a urcat în ea și dă-i drumul.

Peste cîteva secunde să înalță de odată, ușor, lin cu puține înclinațiuni în dreapta și în stînga, ca o adevărată pasăre ce să urcă în legănături leneșe.

Să urcă tot mai sus, duce tot mai departe spre forturi, să pierde aproape din vedere! În zare îl vedem, scrie redactorul dela „Seara“, cum face o întoarcere admirabilă, și să vede venind înapoi către noi, încet încet să apropie, să mărește, e iarăși deasupra noastră la mai bine de o sută de metri înălțime. Publicul e electricizat; urale din toate piepturile, aplauze zgomotoase; în fiecare tresare simțul de mîndrie națională pentru fapta plină de cinste a unui român. Vlaicu răspunde salutînd cu mîna. Sucește din nou la dreapta și iarăși să depărtează pe aceiași cale! Soarele începe să asfințească; cerul să roșește. Pasărea lui Vlaicu zboară, zboară mereu!.

Deodată un strigăt: Vine Molla! Privirile tuturor caută în zare. În adevăr, în depărtare aproape în neîncercare să zărește mașina franceză „Farman“.

Două mașini în zbor în același timp, pe cerul României. E întia vedere de acest fel în țara noastră!

Zboară și Vlaicu și Molla peste capetele mulțimii! Să dau jos, mulțimea îi felicită.

Nu peste mult ei să înalță de nou. Dar nu trec 2 minute și al treilea zburător, principele George Bibescu pe o mașină „Blériot“ să ridică după ei! Să duc cu toții spre asfințit, parcă să fie mistuiți de focul cerului înroșit!

Vlaicu e de-a-supra tuturor, poate la 200 metri înălțime! De desuțul lui Mollo pe impunătorul „Farman“, mai jos principele Bibescu, în elegantul „Blériot“.

S'au întîlnit pe cerul Patriei noastre, geniul francez, alături de geniul românesc. E geniul viței noastre latine, care pururea va rămînea în fruntea tuturor!

Mulțimea de pe cîmp e mută de entuziasm. După un drum de cîteva kilometri depărtare, paserile uriașe să înapoiază: Urale și strigăte de bucurie le întîmpină!

Bibescu să coboară, apoi Mollo și după 2—3 minute Vlaicu. Au zburat amîndoi aceștia din urmă *20 de minute* într'una! Invențiunea geniului românesc, nu a fost mai prejos ca cea a geniului francez! Să ne mîndrim!

Așa ne vorbește ziarul bucureștean despre izbînda compatriotului nostru, a cărui părinți modești și prea cînștiți, țărani în Bințiști (Îngă Orăștie), fie fericiți de bucuriile fiului lor!

Mașina de zburat alul Vlaicu, în slujba armatei. În timpul mai nou toate țările pun deosebit de mare preț pe mașinile de zburat

și încearcă îndeosebi a le lua folosul în mișcările și manevrele armatei. Armata țării românești încă își pusese 'n gînd a folosi la manevrele din ăstan mașina de zburat și spre scopul acesta voia să-și aducă mașina de zburat a unui zburător străin.

Să știe însă, că în timpul din urmă vrednicul inginer ardelean Aurel Vlaicu a dat dovezi despre mașina sa, că e pe cît de simplă, pe atît de bună și a făcut, după o învățătură de scurtă vreme, zboruri la 100—150 metri înălțime și mai mulți kilometri lungime. Asta a îndemnat pe guvernul român a strica legătura făcută cu zburătorul străin și a lăsa, ca la trebuințele armatei române, să se folosească mașina dlui Vlaicu, care va avea în curînd privilegiu a face probe de zburat în manevre în fața Maiestății sale regelui Carol I.

Nou potop.

De cîte ori am vestit-o ăstan până acum, că aspru a ajuns bătaia lui Dumnezeu, cînd un colț cînd altul din țara noastră, și totuși mai trebuie s'o mai vestim odată!

Parisul, Bănatul, Solnoc-Dobla, sunt tot atîtea nume de tristă amintire, unde urgia cerului a prefăcut ăstan pămînturile roditoare în coaste de petriș, munții i-a despiciat în două, dealuri întregi a mutat dintr'un loc într'altul, și cu duiumul a șters sate de pe fața pămîntului!

Și acum un nou potop! O nouă urgie! Rău ne cerți Doamne, pentru păcatele noastre. Potop gemen cu cele de mai înainte, s'a descărcat de data aceasta asupra unui alt colț de țară, dar mai ales a atins comitatul *Cojocna*. Pe-aici cîmpul de mii de jugăre au fost săptămîna trecută acoperite cu apă și până unde poate străbate ochiul nu vezi, decât apă, apă și iară apă!

Tot cuprinsul e o mare turbure și în unele locuri adîncă de 6—8 metri. Pe ici-colo să vad capetele porumbului veșted, dat acum pradă nămolului și ruginei.

Pe văile umflate trec în volbura valurilor grinzi de case, uși, feresti și dobitoace, iar așa mai printre paie cam dai cu ochii și de trupuri de oameni.

Drumurile de fer în lungime de sute de metri sunt stricate și ridicătura de sub șine spălată cu desăvîrșire, așa, că șinele atrîna în aer, tocmai cum fusese la potopul din Bănat.

Ploaia uriașă a străbătut și în casele oamenilor în unele părți și mulți numai ca prin minune și-au scăpat viața, urcîndu se prin poduri și pe coperișe.

Pe îngă asta multe nenorociri născutu-s'au din mulțimea trăznelor descărcate cu privilegiul acesta. Până acum nu să știe cu acuratețe încă numărul morților și pricina nimicirii lor, dar să dă cu socoata

că numărul e foarte mare și pagubele sunt uriașe.

Ploaia s'a descărcat și în afară de comitatul Cojocnei, nimicind și ucigând la fel în toate locurile. În jurul Debreținului a ruinat pometurile, în apropierea Giulei și a Kecskemetului a nimicit holdele și casele.

Groznică a fost apoi urgia cerească în Oradea-Mare și în jurul ei.

Pe unele străzi ale orașului numai cu luntrea puteai umbla, iar pe altele povoiul era atât de repede, încât puțini cutezau chiar și cu luntrea.

Pe strada Rákoczy potopul a oprit pe loc carul, ce ducea un mort la groapă, așa că a trebuit să se facă incunjur mare pe alte străzi, ca să poată ajunge la cimitir. Pe Mangra însă nu l'a dus potopul. Bucură-te Brote-Slavici.

— Potopul s'a descărcat, durere, din nou și asupra Bănatului, cu o furie nu mai puțin îngrozitoare, ca mai înainte!

Despre acest nou potop din Bănat, să dau următoarele vesti:

„În Orșova noaptea de 1 Septembrie a fost îngrozitoare! Fulgere ascuțite, tunete prelungi și puternice au băgat nemai pomenită groază noaptea întreagă în locuitori. În cealaltă zi văile umflăte aduceau trunchiuri de arbori și stâlpi de telegraf. S'a întrerupt și mersul trenurilor și ori-ce legătură între comune. Groznică e potopenia Indeoșei pe malul Cernei, unde furtuna a culcat la pământ holdele și a dus nenumărate animale!

Locuitorii satelor de pe Valea-Cernei, au părăsit locuințele și au fugit la liber, ca să nu cadă pe ei casele.

Rîul Cerna și-a schimbat până și alvia, și în locul unei alvii, are acum trei! A dus cu desăvârșire, sau a stricat multe poduri dela căile ferate, și în unele prăți a rupt și umplătura de sub șine.

Un tren ce venea dinspre Turnul Severin, s'a răsturnat de pe șine și 5 călători și-au pierdut viața.

În Caransebeș să scrie, că potopul a făcut pagube de sute de mii. Zeci de case s'au nimicit în satele din jur, iar unele comuni erau împrejmuite de apă, așa că locuitorii nu aveau nici nădejdea de a mai fi mîntuiți.

În jurul Timișoarei ploaia încă s'a vărsat ca și cu ciubărul. N'a făcut însă așa pagube grozave, ca pe la Caransebeș, unde mai multe case s'au surpat, iar străzile erau aproape toate sub apă.

Indeoșei mare a fost apa în cimitir, unde a ajuns o adîncime de 2 metri. Un mort, ce trebuia îngropat, nu a putut fi dus la cimitir, ci a trebuit să se închidă în un coșciug de aramă și să se așeze în un loc închis.

Din Seghedin să scrie, că în comuna Tömöskény biserică, școala și 250 de case s'au prăbușit! S'au stricat apoi telegraful și telefonul.

Și multe întimplări de acestea am mai putea înșira, că mari cerări dela Dzeu au venit peste țara asta în acest an.

O noapte furtunoasă la Lugoj.

Despre noaptea noului potop la Lugoj, scrie „Drapelul“:

Pe la orele 3 d. m. Timișul începu să se umfle. Cu un cîș mai tîrziu, boghii de fîn, ludași, ardei, varză, legume, lemne, coperișe de colibi, cari veniau purtate de apă, ne-a dat să înțelegem, că pe unde-a dat e mare primejdie. Pe la orele 5 și ceva apa a rupt o parte a băilor de vară și a izbit-o în puntea mică, care a trosnit năpraznic dar nu s'a mișcat.

Pe la orele 9 apoi urletul sireniei (fluerei) dela uzinele) fabrica) electrice înfioră orașul. Timișul eșise din alvie și a pătruns în oraș! Apa, a intrat în stabilamentul electric și drept urmare să stinseră dintr'odată toate lămpile din oraș! Sirena (fluera) urla îngrozitor!

La orele 9 apa, care crescuse acum grozav, luă toată clădirea băilor de vară și o culcă de-a curmezișul peste picioarele podului de lemn din fața teatrului orașenesc. Apăsarea uriașă podul nu a putut-o purta. De odată numai lămpile electrice de pe pod să culcară la vale. Să auzi o trosnitură teribilă și jumătate din pod să culcă în valuri! Atunci veni vestea, că trei strade sunt deja în apă! Strada Corvin, Huniade și Dobra erau de fapt înecate de apă.

Pe țărmul celalalt, în Lugojul german, poliția chema pe oameni să și părăsiască locuințele. Rînd pe rînd să stîngeau luminile în micile căsuțe în cari apa a fost pătruns.

La orele 9¹/₂, Timișul să ridicase până la arcurile podului de fer. Trecerea fu oprită.

Pe la orele zece seara apa tot creștea. Ne-am adunat în grădina dlui Vidu care e la vre-o 4 metri peste fața apei.

În oraș nimenea nu cuteza să închidă ochii. Timișul făcea o muzică infernală. Ceriul era acoperit cu nori și în oraș beznă. La lumina torțelor (facelilor de rășină) să vedea ce stricăciuni a făcut apa: *Boi, cai, găște, porci, găini, grinzii, pae, boghii de fîn* și alte multe veniau în vârtej nebun prin noaptea adîncă!

La orele 11 apa era încă tot în creștere. În cetate deja a intrat prin case silind oamenii să iasă în strade ori să se urce prin poduri!

Să făcuse socoata... încă două ore să crească așa, și Lugojul va fi numai o ruină! Ca o ușorare veni apoi vestea scurt înainte de miezul nopții, că apa dă nașpoil

Podul l'a rupt, scaldătoarea dlui Fr. Karl, și — așa ni-se spune — vrednicul nostru econom Maer Pătrăonu nu știe de cireada lui de vaci, cari împreună cu servitorul au pierit! Cireada păș-

tea pe un ostrov din Timiș. Să poate că văcarul să nu fi auzit creșterea apei și a perit, ori că a eșit cine știe în josul apei!

NOUȚĂȚI

Cum a ajuns Vlaicu la București? Acum, cînd lumea românească are atîta bucurie pe urma izbînzilor frumoase a tinerului A. Vlaicu cu mașina sa de zburat la București, — nu e fără rost să spunem pe scurt cum a ajuns dl Vlaicu în acel loc, unde i-a fost dată puțința a-și vădi istețimea sa de iscoditor de mașini.

Fuse la Orăștie de vre-o 2 ori cu mașina sa de bețe și de pînză, întinsă și prinsă de el însuși, și zburase de vre-o 2 ori tras de vinșoii flăcăi aduși cu sine din sat. Într'o clipă de vînt priincios, a zburat pe ciudata mașină și un alt tiner român de aici.

Mulți din cîși au văzut mașina, au înțele înădă că stăm în față cu o frumoasă descoperire, și mulți au avut cuvinte de încurajare pentru tiner, — tot pe aît, pe cît mulți erau cei-ce nu dădeau nimic pe „copilăria“ tinerului binînșan.

L'a văzut între alții și directorul gimnaziului reformat maghiar din loc, Șimon Ferent, și acesta l'a spus tinerului român, că bucuros merge cu el la Pesta și umblă prin miniseriu și-i face rost să-și poată găti mașina în mărime aeeva și să-și facă cu ea viitor. Firește, ca să se poată apol fâl Ungurii cu el, că iacă un „magyar aviatikus“ pe care repede l'ar fi botezat pe ungarie Vlájky Arpád ori Tuhutum!..

Pe mulți ne-a ars prin inimă știrrea, că prevăzătorul Maghiar vinează după talentul tinerului român, — și atunci amicii dsale au stăruit pe lîngă poetul Goga, ca mai bine cunoscut în Țară, să plece cu tinerul inventator la București și să stăruie să-i dea acolo Români privilegiu a-și vădi talentul.

Di Goga l'a condus, și a stăruit pentru el, și azi de sigur mare-i e și dsale bucuria, că — nu pentru slab om s'a întrepus, și nu pe un nime a prezentat ministrilor români, cînd le-a recomandat pe exoticul Ardelean...

Mari abatorii (belitoare) la granițele României. Noua legăturală (convenție) economică încheiată între România și Austro-Ungaria, a deschis României puțința de a trimite în Ungaria și Austria cătățimi mari de carne de vită. Vitele vii nu să lasă să treacă din Țară de multă vreme, pe cuvînt că sunt în România prea multe boalele de vite, boale ce îi vin și României din Rusia, și mai ales pentru că ar lovi în prețurile vitelor de aici din Ardeal și Ungaria. Că dacă ar lăsa să treacă, din România ar trece încoaci vite multe, fiind țara mult mai bogată în vite, ca noi. Cînd cu încordarea între Austro Ungaria și Sîrbia, România și-a știut storce dela Austro-Ungaria îngăduința de a trimite încoace, dacă nu vitele vii, cel puțin carnea tăiată. Și ca așa să o trimită, i-sa dat îngăduință mult mai largă, decît în trecut.

Urmarea acestei legăturali e acum, că România își clădește la hotare două mari abatorii (belitori), una la Turnu-Severin, alta la Burdujeni. Cea dela Turnu-Severin e la colțul din jos al Țării, pe țărmul Dunării, aproape de granița ungurească (la Orșova) și de aclo să încarce carnea tăiată pe corăbii și s'o aducă pe Dunăre în sus, pîn' la Pesta ori și pîn' la Viena, — cealaltă belitoare e la colțul de sus al Țării, la Burdujeni, la granița Bucovinei, de unde să ducă carnea în vagoane anume făcute, cu ghețare, peste Bucovina în Austria, la Viena și în alte orașe mari austriace.

Pentru păturile muncitoare ale orașelor mari la cari va putea ajunge carnea din Țară, e veste bună asta, că vor ajunge la ieftinirea prețului cărnii, căci o să vină din România carne multă.

Cele două belitori vor fi așezeminte minunate, moderne, care costă milioane pe statul român.

Sfințirea bisericii din Hodac. Curatoratul gr.-cat din Hodac învită la actul sfințirii bisericii sale în 18 sept. n. 1910 la orele 8¹/₂, a. m. prin Ex. Sa înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit Dr. Victor Mihályi De Apșa. După actul sfințirii banchet comun în pavilionul Improvizonat. Prețul va atrna dela numărul celor însinuați, la tot cazul cel mai moderat.

— La 7 ore sara producțiune teatrală împreună cu concert. Prețul de intrare cor. 1-20 de persoană.

NB. Acei stimați oaspeți cari doresc să ia parte la banchetul comun, sunt rugați a comunica oficiului parochial gr.-cat. din Hodac. — (Görgényhodák u. p. Görgény-szentimre) — cel mult până în 12 Sept. spre orientare. — Programa producțiunilor să va împărți sara la cassă.

— Insemnăm cu părere de rău, că onoratul curatorat dela Hodac n'a știut că la Blaj este o Tipografie a Seminarului, și că cel-ce acolo tiprește, ajută cît de cît la susținerea acelu Seminar și la susținerea familiilor române de meserieși români ce trăesc în jurul acelei Tipografii — și mai bine a tipărit la R. Berghart din „Szászrégen“ cum să scrie Sasul pe învitarea cea românească!

Doamne, până cînd atîta nepăsare, atîta lipsă de bun simț și de ținare la o altă a noastră?

Împăratul german a trimis veste, că va sosi în Ungaria, nu însă ca să vadă felul de conducere a țării noastre, căci acesta prea bine îl știe, ci ca să-și petreacă cîtva timp prin codri încetinați de dincolo de Dunăre, vînd după căprioare și alte dobitoace de preț. Pentru primirea lui să fac mari pregătiri și pădurarii dela castelul de-acolo zilnic îi trimit știri despre mersul timpului și despre căprioare, cari să găsesc într'un număr foarte mare, ceea ce o pricepem numai dacă știm, că în cei 10 ani din urmă s'au pușcat aici vre o 7000.

Curatorul bisericii gr.-cat. române din Agriș invită cu toată onoare la Consacrarea sf. biserici ce să va săvârși în 18 Sept. n. 1910 prin Reverendissimul Dn Dr. Vasile Suciucanonic, ca delegat al Înalt Preasfințitului Sale Dr. Victor Mihály de Apșa Arhiepiscop și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

Cununie. Hortensia Muntean și Gheorghe Oancea teolog absolut, anunță celebrarea cununiei lor, care se va serba Duminică în 18 Sept. n. la orele 3 p. m. în biserica gr.-cat din Henig.

— Dșoara Veronica Nessa și dl Ioan Petringel teolog absolut anunță cununia lor, care s'a celebrat Duminică la 4 Septembrie n. 1910 în biserica gr.-cat. din Trestia (I. Bistrița).

Moarte. Aron Muntean proprietar în Dobra, președinte al comitetului parochial, învățător în retragere, membru al comitetului și sinodului protopresbiterial, fost președinte al corporațiunii grănițerești din Dobra, președinte al comitetului electoral al partidului național din cercul Dobrei, membru al congregațiunii comitatense, președinte al primei tovărășii pentru asigurarea vitelor din Dobra, membru ordinar al „Asociațiunii“, membru în direcțiunile Institutelor de credit și economii „Orientul“ din Dobra și „Progresul“ din Ilia, etc., a încetat din viață după un morb îndelungat împărțit cu sf. taine în 4 Sept. n. 1910, în anul al 60-lea al etății și al 24-lea an al fericitei căsătorii. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii săi.

Uciși de fulger au fost în 24 August n. doi Români în Zorlențulmare, cari să adăpostise de furtună în gura unei șuri. Era soțul tiner și soția sa, cari voiau să meargă la cîmp și să abătuse aci de furtună. Au murit amîndoi pe loc!

Dare de samă. Cu ocaziunea petrecerii aranjate de tinerimea studiosă din Orăștie la 4 l. c. au binevoit a contribui cu suprasolviri următorii: Dna Victoria Dr. Erdélyi 10 cor., Constantin Olariu 10 cor., Nicolae Stefanescu 5 cor., Ioan Moța 5 cor., Dr. Romul Boca 5 cor., Dr. Nic. Olariu 5 cor., Dr. Nic. Schiau 3 cor., Căpitan Bogdan 2 cor., Octavia Ciucian 2 cor., Ioan Branga 2 cor., Nicolae Branga 2 cor., Constantin Baicu 2 cor., Nicolae Tănase 2 cor., Căpitan Emil Pop 2 cor., Nicolae Manta 2 cor., Dr. Aurel Muntean 2 cor., Ludovica Balomiri 2 cor., Victor Popovici 2 cor., Nicolae Botean 1.50 cor., Aurel Muntean 1 cor., Tiberia Barcian 1 cor., George Drăgănescu 1 cor., Adrian Cristea 1 cor., George Bălosu 1 cor., Dr. Romul Dobo 1 cor., Alexandru Baciu 1 cor., Ioan Jantea 1 cor., Avram Micu 1 cor., Iosif Hettaș 1 cor., N. N. 1 cor.

Pentru marinosul sprigin aducem și pe această cale cele mai călduroase mulțumite.

Întratele petreceri au fost 144 cor. 50 fil. Spesele 114 cor. 50 fil. Venitul curat de 30 cor. s'a împărțit: Gimnaziului din Brad 15 cor. și Atelierului de țesătorie din Orăștie 15 cor.

Comitetul tinerimii.

Tirgul de toamnă al Sibibiului să va ținea în zilele următoare: tirgul de oi în 7, 8 și 9 Septembrie; cel de vite cornute în 10 și 11, cel de cai în 12 și 13, iar tirgul de

mărfuri în 14, 15 și 16 Septembrie. Aducerea porcilor în oraș e oprită, deoarece boala de porci n'a încetat încă.

„Bistrițiana“ institut de credit și economii în Bistrița a deschis în Rodna veche o Filială, care să va ocupa cu toate afacerile de bancă. Filiala o conduce dl Dr. Ioan Iarda, avocat în Rodna veche, și ea să află deocamdată în cancelaria avocatului numit.

Expoziție de vite în Săcel. Comisia economică a comitatului Sibibiului ține în acest an expoziția de vite în comuna Săcel și pen'ru asta a dat ajutorul de 300 cor., care să va împărții între proprietarii, cari au cele mai frumoase vite. Reprezentantul comitatului la această expoziție va fi primpretorul român din Săliște dl Petru Draghici.

Un nou oraș cît Ardealul! Sunt câteva orașe pe suprafața pământului, pe care în dragă voie le putem numi: furnicare uriașe de oameni, deoarece într'adevăr furnică prin ele, milioane și milioane de oameni! În rîndul înflui stă capitala Angliei: Londra, a cărei locuitori sunt aproape 7 milioane, adecă mai mult, decît are, Ardealul nostru întreg! Urmează apoi alte orașe: Paris-ul, Berlin, Peking (în China), dar acestea sunt după cele mai noi știri întrecute acum de orașul New-york (America) a cărui locuitori să urcă la aproape 5 milioane, cam cît Ardealului nostru.

È interesant a ști, cum acest oraș crește mereu. Dela 1900 încoaci, adecă în acești 10 ani din urmă, a crescut cu aproape 1 milion și jumătate! Dacă sporul acesta va fi tot așa de rodnic, peste 10 ani capitala Americii, orașul New-york, va întrece în mărime și pe Londra, care e cel mai mare oraș în lume până acum! Și asta așa va și fi, deoarece Londra acum stă pe loc, nu mai crește, e ca pomul ajuns la dezvoltarea, cea mai mare dela care n'are unde mai merge, pe cînd America face încă lumea să alerge într'acolo, căci în această lume nouă toată dezvoltarea — culturală și socială a luat în timpul din urmă avînt uriaș și măsuri nepomenite!

Iată de ce orașul New-york poate întrece pe Londra, ba cu timpul chiar America va trece în linie de front și ea, nu Europa noastră bătrîină, va duce înainte drapelul înaintării lumii!

Cassarul dela căile ferate din Seghedin: Ungăr Miklos a șterpelit 8000 coroane din banii adunați pe bilete și i-a pierdut în cărți. Sara, el a predat în locul banilor, în un plic (cuvertă) controlorului hîrtie de gazetă!... Iar cu ade-vărații bani a mers la cărți! Dar știind, că mișelia sa se va desoperi, cel mult mîne dimineată, a hotărît a și pune capăt vieții, de aceea a trimis familiei o epistolă, prin care își ia rămas bun dela ai săi și-și mărtorisește păcatul spunînd că își face capăt. Familia a început a-i căuta urma, dar numai sara tirziu l'a aflat, nu însă ucis, ci — în temniță, căci după scrisul epistolei să răsîndise și în loc să se ucigă însuși, s'a dus și s'a

înștiințat la tribunal, unde procurorul l'a pus la umbră, să viseze mult și bine cu cele 32 foi din biblia diavolului.

Bani și iarăș bani. Nu arare auzi pe bietii „fericiți locuitori“ ai „scumpei noastre patrii“ că oftează din greu sub povara grea ce-o duc pe umere. Și nu-i mirare, că dările mereu să îngreunează și să înmulțesc, iar venitele țaranului nu cresc în aceeași măsură, ori chiar scad. În timp ușor de prevăzut vor urma vremi, cînd cetățenii țării, pe lîngă toată bunăvoința, nu vor mai putea purta grelele dări și datorințe.

Foaia nemțască „Fremdenblatt“ dă de știre, că în toamna aceasta dieta va cere mari dări de cîteva zeci de milioane dela țară pentru armată; că le trebuie iară corăbii nouă și baloane și alte minuni!

Vor plăti bietii oameni, n'au ce face, și aceste milioane și vor cînta apoi și mai jalnic, cu îndoită durere, doina:

„Greu la deal și greu la vale
„Nu-s. bucate nu-s parale“...

Curs practic de limba maghiară p. I. pentru cl. 1, 2 și 3 50 fil. și p. II. pentru cl. 4, 5 și 6 50 fil. de Iuliu Vuia. scris în conformitate cu noul plan ministerial emis sub Nr. 120.000/1908 și care cuprinde: exerciții de citire și intuițiune, poezii, cîntări și elemente de aritmetică, geografie, istorie și constituție, a obținut aprobarea ministerială sub 43.830/1910. Recensentul ministerial califică aceste manuale de model. „Ca cărți practice să numără între cele mai bune cărți de acest fel, fiind scrise dînpă un metod atît de lămurit și ușor; așa că numără între cele mai succese creațiuni“.

Învățătorii cari vor să salveze pe sine și școalele noastre probeze a-le introduce.

Un testament ciudat. Mare zarvă a făcut în țară zilele astea știrea, că un oarecare domn Kaszelic, murind a lăsat în urma sa o fundațiune de 20 milioane cor. pentru scopuri de binefacere în Ungaria. S'a bucurat lumea de o așa faptă d bine. Dar cînd au cetit mai de aproape testamentul, bucuria oamenilor a fost mult stîmpărată. Căci scopul fundațiunii e atît de ciudat, încît fundațiunea mai curînd va fi privilegiu de ceartă decît de binefacere! Rînduște anume testatorul, ca din acești bani să se dea ajutoare la astfel de oameni, cari scoboritori din „familii bune“ au sărăcit în urma unor împrejurări pentru cari ei nu sunt vinovați.

Foile ungurești tilcuc fel și chip fapta aceasta a bătrînului Kaszelik, care pe vremuri era ofițer, iar acum la sfîrșitul vieții îl vede mereu pe străzile Budapesti, într'o căruță cu un cal și în tovărășia unui domn, care îi ținea de urf, și pentru asta avea o plată grasă.

Ci noi vrem să amintim, nu asta, ci faptul, că el a lăsat fundațiunea de 20 milioane penru ajutoarea acolora, cari „născuți din familii bune“, — au sărăcit fără de voia lor!

Greșit testament, și mai ales greu de dus la îndeplinire! Căci cîți nu sărăcesc fără de voie (cine să sărăcească cu voie) și sunt născuți din bune familii? Ce greu va fi chivernisitorilor, să caute mereu obrășia unni om sărăcit, care și cere ajutor sprijinit pe dreptul, ce îl dă

testamentul lui Kaszelik? Și cît val vor avea cu acești oameni?

Unele foi cu drept cuvînt cer nimicirea acestui testament ciudat și roagă pe guvern, ca în potriua dorinței răposatului care n'are nici un neam, să facă din cele 20 milioane o altă fundațiune care să ajute de pildă școlile populare sau se împlinescă o trebuință aie-vea simțită.

POSTA REDACȚIEI

Dsalo I. P. în *Simand* (4217). Erai scris în doră locuri, de aceea părea la un loc că ești în rețanță. S'a găsit greșala. Ești plătit pe anul de față deplin.

Sim. B. în R. Ne pare rău dar nu-ți putem da o îndrumare. Ar trebui să știm cu ce să leagă societatea față de lucrători și dacă astfel ai vreun temei legal de-a păși față de ea. Cere sfatul unui avocat cu inimă bună de pe acolo.

Mulțămită.

La petrecerea împreună cu dans din 28/15 August Sf. Mărie-mare arangeată de tinerimea română din Vințul-de-jos în „scop de binefacere“ sau încesat 105 cor. Din aceasta sumă subtrăgîndu-să speșele, a rămas cîștig curat 20 cor.

Din acest cîștig s'au predat „Fondului Cultural gr. ort. din V. n.“ 10 coroane, și bisericii gr. cat. române din loc 10 coroane. Cu această ocaziune am primit suprasolviri dela P. T. domni: Demetriu Maniu, notar 4 cor.; Simion Caraban, primar Vinț 1 cor. 58 fil.; Augustin Caraban, cassar la filiala „Sebeșanei“ 1 cor.; Ioan C. Siova, preot gr.-cat 1 cor.; Stinea Iacob, proprietar Sibîșeni 1 cor.; Nicolae Preșecan Vurpăr 1 cor.; Bonfert Mihály, brutar 1 cor.; Nicolae Rotar, cartor gr. or. 1 cor.; Ana Limbean 42 fil.; Geoson Simon, comerciant 20 fil.

Căroră și pe această cale li-să exprimă cele mai călduroase mulțămite.

Vințul-de-jos, 4 Sept. n. 1910.

Simion Caraban, Nicolae Rotar, președinte. cassar.

„POPORUL“

Inst. de credit și econ. societate pe acți în LUGOJ.

CONCURS.

»Poporul« institut de credit și economii, societate pe acții în Lugos, prin aceasta publică Concurs pentru ocuparea:

a) unui post de funcționar, cu salariu anual începător de 1400 cor. și

b) unui post de practicant, cu salariu anual începător de 800 cor. în rate lunare anticipative.

Absolvenți ai școlii comerciale superioare, cari au praxă de bancă și posed pe lîngă limba română și limbile maghiară și germană, vor fi preferiți.

Ofertele provăzute cu atestate în original sau legalizate, sunt de adresat direcțiunii până în 20 Septembrie a. c., iar posturile de ocupat în 1-a Octomvrie a. c.

Lugoj, la 31 August 1910.

(825) 1-3 Direcțiunea.

Caută post.

Un bărbat încă în puterea vieții, fost învățător peste 30 ani, dar din lipsa de diplomă, oprit acum dela învățătorie prin ordin administrativ, — caută o ocupațiune potrivită, de pildă ca supraveghetor la ceva lucrări, ca magaziner, ca servitor la o bancă, sau altă ocupațiune care să-i dea existență.

Deși trecut de 50 ani, e bărbat în puterea vieții, sănătos, robust, puternic și lucrător. E om treaz, nu e beutor, nu e domnos.

Îl recomandăm cu căldură celor ce i-ar ști o ocupațiune potrivită, după- ce cinstitele legi nouă ale statului, l'au alungat din cariera pe care a servit-o peste 30 ani, lăsându-l pe drumuri, cu familia. (0) 2-3

Adresa o dă Administrația foii.

De închiriat

este în Orăștie, strada Fabriciei Nr. 49, o locuință stătătoare din 2 oăi, bucătărie, pivniță, cugă de vară, ghețar, grajd, șură grădină și altele.

Informațiuni mai de aproape să pot lua dela (820) 2-2

Ioan Popescu

Orăștie, Str. Fabriciei 47.

„AGRICOLA“,

societate economică pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad).

La banca „Agricola“ sunt de ocupat cu 1 Octombrie n. 1910 funcțiunile de:

Cassar și

Contabil al doilea.

Cei ce doresc să ocupe vre-una dintre aceste funcțiuni să înainteze concursul instruit, cu acte în regulă subsemnatei direcțiuni, cel mult până la 20 Septembrie n.

Dela *cassar* să cere cautiune ori garanță de cautiune corespunzătoare. Concurenții să arate în scris felul și mărimea cautiunii, ce vor să o depună.

Concurenții pentru funcțiunea de *contabil*, să aibă cunoștințe de limbi și pregătire specială cîștigată în vre-o școală comercială. Cei cu praxă sunt preferiți.

Cassarul primește, în rate lunare, salar anual de 1200 coroane și tantiema statutară.

Contabilul primește în rate lunare salar anual de 1440 coroane și tantiema statutară.

După serviciu de un an, în caz de conveniență, vor fi definiți cu drept de penziune.

Prezentarea în persoană, înainte de alegere, e bine primită.

Hunedoara, la 29 August. n. 1910.

Direcțiunea băncii „AGRICOLA“.

(2) 2-2

Casă de vîndut.

O casă de pe drumul țării în Orăștie, aproape de capul orașului spre stație,

== e de vîndut ==

din mână liberă. Casă în stare bună, cu edificiile economice de lipsă. (821) 2-2

Adresa proprietarului o dă Administrația acestei foi.

Butoaie și Buți.

Buți din lemn frumos și uscat de stejar, gata pentru a putea fi trimise îndată, dela 15 Hectolitri în jos de mari, și: (830) 1-3

Vozuri pentru prune în ori-ce mărime; apoi:

Butoaie dela 15 litre în sus, să gasesc ori-cînd la:

Joh. Andree, butnar în Sebeșul-Săsesc (Szászsebes).

Altoi de viie.

Cei-ce doresc să aibă:

Altoi de viie în verde, fără rădăcină, *clasa primă!*, găsește la subscrisul, cu 10 fileri firul; — aceleași, de *clasa a 2-a* cu 6 fileri firul.

Dela 1000 în sus, le duc eu până la gară. (817) 1-1

Viță americană, *clasa primă*, cu 40 coroane miia!

Todor Fulge, cultivător de vii în Covășinți Nr. 699. (comitatul Arad). (Kovasinez 699. Arad m.)

Noutate! *Lecithin-Cognacul e*, în urma puterii sale hrănitoare, cognac întăritor de *clasa primă*. Cognacul *lecithin* la ființe rămase napoi cu dezvoltarea trupească, la copii ca și la mari, dar mai ales la suferitori de slăbire peste tot, are efect miraculos, căci puterea ce e în scădere, în scurt timp revine, pentru ce medicii îl și recomandă tare. — Loc de vânzare exclusiv pentru Orăștie, la **Ioan Furkovits**, prăvălie mixtă, cu specialități de cognac; în Piski la **Seidner G.**, prăvălie de coloniale și dessert. (784) 6-6

Nr. 1086-1910.

(813) 3-3

Licitațiune.

Să publică, că comuna Strugari (îngă Szászsebes) dă în arindă și prin licitațiune publică moara de făină în 18 Septembrie st. n. a. c. la 9 ore a. m.

Prețul strigării 1002 cor. Vadiu 10%. Oferte în scris să pot face până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc în cari pe lângă suma hotărîită e și declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare, precum și vadiul necesar. Condițiunile mai deaproape să pot vedea ori cînd în oarele oficioase în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 21 August 1910.

Primăria comunală:

D. Petrașcu, (L. S.) **George Vlad**, notar. primar.

NOUȚATE SURPRINZĂTOARE!

600 lucruri, cu numai 4 cor. 20 fl.

Un orologiu aurit Anker precis, cu lanț, merge acurat, garanție pe 3 ani; 1 cravată modernă de mătăsă; 3 năfrâmi fine; 1 inel cu imitație de prețioase; 1 garnitură de podobe pentru doamne; 1 colier de de perle orient, 2 brățare elegante, 1 păr. cercel cu copcii patent; 1 oglindă de toaletă, 1 portmoneu de piele, 1 păr. bumbi de manșete, 3 Doubleg cu închis patent; 1 album de ilustrate eleg., cele mai frumoase vederi din lume; 3 obiecte de lux, interesant pentru tiner și bătrîn; 1 prtetic fiitor de scrisori de amor pentru domni și dame; 20 obiecte de corespondență și încă peste 500 obiecte de trebuință în casă. Toate la oaltă cu orologiu, care singur e vrednic banii, costă numai 4 cor. 20 fl. Trimitere cu Ramburs prin Casa de expediție centrală vieneză: (825) 1-1

Ch. Jungwirth, Krakau Nr. 35.

La comandă de 2 pachete să alătură un brieu englez prima. Pentru ce nu place, banii napoi.

Nr. 1085-1910.

(814) 3-3

Licitațiune.

Să publică, că comuna Strugari (îngă Szászsebes) dă în arindă prin licitațiune publică crișma comunală în 18 Septembrie st. n. a. c. la 10 ore înainte de amiază.

Prețul strigării 852 cor. Vadiu 10%. Oferte în scris să pot face până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc în cari pe lângă suma hotărîită e și declarație că oferentul cunoaște condițiunile de licitație; precum și vadiul necesar. Condițiunile mai deaproape să pot vedea ori cînd în oarele oficioase în cancelaria notariului din loc.

Strugari la 21 August 1910.

Primăria comunală:

D. Petrașcu, (L. S.) **George Vlad**, notar. primar.

NOUĂ

scărmănătoare de lînă

în VINEREA.

Să aduce la cunoștința poporului din Vinerea și din comunele vecine, că subscrisul mi-am adus și am întocmit o nouă mașină de scărmănat lînă, care lucrează foarte bine.

Prețul de scărmănat încă îl stătoresc mai ieftin decum îl țineau alți scărmănători până acum, anume cu numai 4 cr. (8 fileri) de kilogram.

Rog dar a fi cercetat cu încredere.

Nicolae Herlea lui Vasile

(0) 3-3

din Vinerea.

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atît pentru struguri de masă (admirabil articiu de vânzare!), cît și soiuri de vin: rizling, mușcateler, etc. —

să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC**

DIN BOBALNA

îngă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primavară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grijite, nu le-a făcut nici o stricăciune, altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimită **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBILNA“

a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru viierii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna crescute și deprinse cu clima deluroară ardelenescă. La șes, frește, îi priește cu atît mai ușor. (832) 1-

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit numai de curînd, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: *uime, umflături, bube, cocitură, sugel, bubă-vînată* apoi la *tăicturi de săcure ori de cușit, la durere de spate și de picioare, chiar și celnice cade de-i vinește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!*

Leacul folosit *vindecă ori-și-ce boală de acestea.* — Dacă morbul e mai vechiu *coace fără nici o durere, spărgînd rana și trăgînd puroiul (coptura) și rămîne omul sănătos!* — *Folosește și la morburii învechite!*

Acest medicament (leac) nu să află spre vânzare în nici o farmacie, ci să pregătește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut!

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 2 cor. 40 fleri. Două ruzi 3 coroane 40 fleri.

Adresați-Vă cu încredere la **Romul Budoiu-Deleanu** în Sibiu-Nagyszoban (Strada Măcelearilor Nr. 12).

Preț ieftin, vindecare sigură!

Dați adresa corect: numele, caracterul și comitatul.

Acest leac e controlat și de medici, constatînd că e bun.

(812) **Doi învățăcei** 3-4
să primesc la subscribul măestru faur.
Lazar Radu,
măestru faur în Binținți u. p. Orăștie

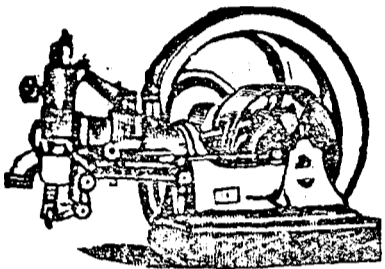
Mare surprindere!

Ocazie defelul acesta numai ai în viața!
600 de obiecte numai cu 4-20 K.
1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dai garanția de 3 ani, o cravată elegantă, de mătăasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit înel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrâni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot câpăta numai pentru **4 cor. 20 fl.** Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

(831) 1-1
Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.
N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite

(828) **Pentru economi!** 1-2
— Pământuri de arădat! —
In hotarul Orăștiei, partea »La riu«, să dau cu arădă 12 jugăre de pământ arător!
Pe hotarul Romosului, în brazdă cu orașul, alte 5 jugăra arător și țelină.
In Dealu mic: 3 grădini de 2½ jugăre, cu peste 2000 altoi. De-ocamdată să dau în arădă.
Pentru informațiuni a să adresa la: Administrația foii.

Fabrica de motoare din Drezda
(Dresdener Motorenfabrik A. G.)
cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania

liferează motoare și locomobile de benzin, oleiu brut, gaz, petrolu și gaz sugativ, binecunoscute în cercurile de specialiști.

Noutate uimitoare!
Regenerator de gaz-sugativ Universal:
Spese de lucrare: pe oră pe o putere de cal numai cca 1 filer.
Depozit general la: (468) 1-6
Ignatz Gellert & Comp
Budapest Teréz-körut 41.
Telefon: 12-91.
Garanție îndelungată! Plăți favorabile!

COMPACTOR!

Imi iau voe a aduce la cunoștința onor. public, că mi-am așezat și arangeat în **ORĂȘTIE**, Drumul țerii (casele dlui Simion Corvin), **atelierul meu de compactorie**

în care execut tot felul de lucrări, ca: broșare, compactare în table tari, simple ori de lux, cu auritură fină; — fac și rame elegante de fotografii sau de icoane!

Serviciu repede, cinstit și cu prețuri moderate!

PETRU ILIEȘIU,
compactor în Orăștie.

Pielărie și opincărie românească în Brașov.

Am onoare a aduce la cunoștința comercianților și pantofarilor români din Brașov și jur, cum și din alte ținuturi mai depărtate, că am deschis în **Brașov, Piața Prundului Nr. 17, un mare magazin** de felurite articole de **Pielărie, Opincărie, Tălpărie: Boes, Șevro, Brazol, talpă Crupon de bou** cu marca Transsylvania, Crupon de bivoli, și tot felul de piei și tălpi și unelte și recuzite ce să cer la lucrarea lor!

Opinci vind cu kilogr. negustorilor dela sate pentru vindere mai departe. Expedez cu posta sau pe tren la gară, cu rambursă.

Opinci pentru călușeri, excelente!

Negustori și pantofari, cari dau garanția (chezeșie) bună, capătă și pentru plată pe rate de 2-3 luni.

Depărtarea nu hotărăște! Și cei din depărtări cumpărind dela mine, ies cît să poate de bine.

Cereți informații mai de aproape, cu oferte de prețuri! Faceți o comandă de probă și nu vă va părea răul

Cu stimă **IOAN NAVREA,**
comerciant de pielărie în Brașov,
Piața Prundului 17.

(782) 7-10

„Ardeleana“
Institut de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștința publică, că „ARDELEANA“ institut de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării casei, să pot ridica ori-și cînd, și

acordă tot felul de împrumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7-8%.

Localitățile Filialei „Ardeleni“ în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii »Jiana« și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Dumineci și sărbători — dela 8-12 a. m. 3-5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleni“ este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910. (657) 23-30

„Ardeleana“
Institut de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Deschidere de prăvălie!

Subscribul aduce la cunoștința on. public, că am deschis în Orăștie, **Strada promenăzii Nr. 1**

o prăvălie de coloniale și delicatose.

Serviciul va fi prompt și solid, voi oferi totdeauna marfa proaspătă și curată!

Cerînd spriginul binevoitor al onoratului public, — semnez Orăștie, în Septembrie 1910. cu deosebită stimă

Ludovic Juhász.

(009) 2-

Cei-ce doriți să fiți scutiți de pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite“ dela Orăștie (Szászváros), care asigură pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foaia »Tovărășia«, această Reuniune a intrat în viață **cu ziua de Dumineca Tomii!** Și dela aceea zi încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rînduială cu înscrierea și plata taxei!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cît ți-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decît cînd la un ortac din cercul tău s'a întîmplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cîte o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Încolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cît ți-s vine pentru un caz de pagubă (de altea-ori 4 fil., cîte sute de cor. asiguri. Plătești adecă înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, ori-unde s'ar afla ei, sunt membrii întîiului grup (despărțămînt) cu scaunul în Orăștie. Precum asigurații vor spori mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celui alt, după îndemnul: „azi ție, mâne mie!“ (726) 9-

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria: „Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros“!